

μ. κ. Κορριά - Δουρίου
Βοτανειών 33

ΕΥΒΟΪΚΑ ΓΡΑΜΜΑΤΑ

Χρυσός

ΜΗΝΙΑΙΟ ΠΕΡΙΟΔΙΚΟ ΚΡΙΤΙΚΗΣ ΜΕΛΕΤΗΣ ΚΑΙ ΤΕΧΝΗΣ

ΧΡΟΝΟΣ Β'.
ΑΡΙΘΜΟΣ ΦΥΛΛΟΥ 22

ΙΔΡΥΤΗΣ - ΔΙΕΥΘΥΝΤΗΣ
ΑΝΤΡΕΑΣ ΖΩΝΤΟΣ

ΧΑΛΚΙΔΑ
ΓΕΝΝΑΡΗΣ 1944

ΝΑ ΕΞΑΝΑΓΚΑΣΤΕΙ ΣΕ ΠΑΡΑΙΤΗΣΗ

Μάλιστα. Ύστερα από όσα του καταμαρτυρεί—δίκαια—ο κ. Π. Παλαιολόγος στο χρονογράφημά του «Αλληλεγγύη χωρίς διακονία» (έφ. «Ελεύθερον Βήμα» 23)12)43) ο ύφηγητής του Πανεπιστημίου Ἀθηνῶν κ. Δ. Χρηστομάνος, πρέπει να εξαναγκαστεί σε παραίτηση από το υψηλό λειτουργήμα που η Πολιτεία του ανέθεσε... Δέν είναι πολύς καιρός—γράφει ο κ. Παλ. εκεί—που ο ύφηγητής του Πανεπιστημίου κ. Δ. Χρηστομάνος, είχε έκδηλωση από την ίδια αυτή στήλη τη διάστασή του προς το χρονογράφημα και, Πανεπιστημιακός αυτός, ύπεστήριξε ότι η επιστημονική κατάσταση των γυναικῶν εἶνε ἐπιζήμια και για τις ἴδιες και για τὸ σύνολο. Μοῦ εἶχε κάνει τόση ἐντύπωση ἡ ἐπιστολή του ἐκείνη, ὥστε πρὶν ν' ἀπαντήσω, ἐπεκοινώνησα τηλεφωνικῶς με τὸν κ. ύφηγητή για νὰ βεβαιωθῶ ὅτι δέν πρόκειται περὶ συνωνυμίας ἀλλὰ ὅτι ὁ ἴδιος ἦταν ὁ συντάκτης της...

Femina est Hominus (= Ἡ Γυναίκα εἶναι ἄνθρωπος;) Εἶναι—κυριολεκτικά—τό... ζήτημα πού στά 519 μ.χ. ἀπασχόλησε στή Μακρὸν τῆς Γαλλίας, μιὰ δολόκληρη Σάββατο. Τούλάχιστο τότε, «ζήτημα» μὰ μὲ ἐρωτηματικὸ τούλάχιστον ζήτημα Για τὸν κύριο ύφηγητή τώρα ὁμως, οὔ ε μὲ ἐρωτηματικὸ, οὔτε ζήτημα! Non est hominus! Ἡ ἐπιστημονική κατάσταση τους εἶναι ἐπιζήμια και γι' αὐτὲς και για ἄλους μας. Non Hominus. (Ὅπως ἀκριβῶς οἱ γάτες κι' οἱ σκύλοι: Θὰ παλάβωναν ἄν τους μαθαίναμε γράμματα!..) Καὶ ὁ κ. Α. Χρηστομάνος—πού τὸν παραδίνουμε τὰ παιδιά μας για νὰ τὰ μορφώσῃ ἐνώ ὁ ἴδιος δέν πιστεύει στήν ἀποστολή του—μένει ἀκόμα ύφηγητής του Πανεπιστημίου Ἀθηνῶν; Νὰ εξαναγκαστεῖ τὸ λοιπὸν σὲ παραίτηση

Εἶναι ἡ πρόταση πού υποβάλλουμε στή Σύγκλητο τοῦ Πανεπιστημίου Ἀθηνῶν.

Στὸ ἴδιο αὐτὸ χρονογράφημα, ὁ κ. Παλ. γράφει για τὸν ἴδιον αὐτὸν κύριο ύφηγητή: Στὸ σημειοδὸ του γράμμα ὁ κ. Χρηστομάνος συμφωνεὶ κατ' ἀρχὴν ὅτι «ἡ φιλελευθροπία δέν πρέπει νὰ εἶνε ζήτημα ἐπιδείξεω; ὅπερ ἄλλωστε παλαιότεροι και μεγαλείτεροι ἡμῶν ἀνέπτυξαν ἐν τῷ Εὐαγγελίῳ» δέν συμφωνεὶ ὁμως ὅτι τὸ παιδάκι πού δέχεται τὴν ἐλεημοσύνη πρέπει νὰ περιορίζεται σ' ἓνα τυπικὸ εὐχαριστῶ σ' ἐκεῖνον πού τὸ ἐλεεῖ. Ἐνα τέτοιο εὐχαριστῶ ὁ κ. ύφηγητῆς τὸ θεωρεῖ ἀχαιοσύνια. Καὶ ὅτι (κατὰ τὸν ἐπιστιολογῶ του) τὰ συσσιτοδίατα παιδιά τοῦ πολέμου πού ἀποτελοῦν τὴν πιὸ δυστυχημένη γενιά, πρέπει ἐκτός ἀπὸ τὸ ἄλλα δεινά τους νὰ φέρουν και τὸ βάρος τῆς εὐγνωμοσύνης—τὸ μεγαλύτερο ἀπ' ὅλα—πρὸς τὰ μέλη μιᾶς κοινωνίας πού τὰ διατηρεῖ στή ζωή. (Εμεῖς θὰ τὸ λέγαμε:

πού δέν τ' ἀφήνει νὰ πεθάνουν στήν πείνα.)

Και ἐξακολουθεῖ ὁ κ. Παλ. Πρέπει δηλαδὴ νὰ συνηθίσουμε τὰ παιδιά στήν ἰδέα ὅτι ἡ λαθωμένη ἢ ἡ ἀλάδωτη (κατ' ἐμᾶς μᾶλλον ἀλάδωτη) φρακή πού τους δίνουμε νὰ φᾶνε, δέν προέρχεται ἀπὸ ὀφειλή μας—ὅποτε τὸ τυπικὸ εὐχαριστῶ τους εἶνε ὑπεραρκετὸ—ἀλλὰ ἔτσι ἀπὸ χουβαροταλίκι, ἀπὸ περισσέυμα καλωσύνης, ἀπὸ κέρφι, ἀπὸ οἶκτο ἢ π, ἢ τι ἄλλο θέλετε ἐκτός ἀπὸ καθήκον. Ὁ ἀσφαλῆστερος δηλ. τρόπος νὰ δημιουργηθῇ ἡ νέα γενεὰ τῶνδούλων.

Σὲ τέτοιες και χειρότερες (γιατὶ ὑπάρχουν—ἔτσι ἔχοντας τὰ τὸ ἴγματα—πολύ χειρότερες ἀκόμα) σκέψεις, ὀδήγησαν τὸν κ. Παλ. (και ὄλους μας) οἱ ἀντιλήψεις—για τὴν κοινωνική θέση τῆς γυναίκας και τὴ σημασία τῆς κοινων. ἀλληλεγγύης—ἄνθρωπος ύφηγητῆς, πού τοῦ παραδίνουμε τὰ παιδιά μας νὰ τὰ μορφώσῃ και ὄχι νὰ τὰ κάνει δουλικὸ ἀφιλότιμα τῆς κοινωνικῆς «εὐεργεσίας.» Καὶ ὁ ἄνθρωπος αὐτός, μένει ἀκόμα ύφηγητής τοῦ Πανεπ. Ἀθηνῶν; Νὰ εξαναγκαστεῖ σὲ παραίτηση.

Αὐτὴν τὴν πρόταση υποβάλλουμε στή Σύγκλητο τοῦ Πανεπιστημίου αὐτοῦ.

Η ΝΕΑ ΤΕΧΝΗ

Ὅλο και προσαρμόζεται ἡ συνειδησή μας πρὸς τὴν αὐριανή τέχνη, πού θὰ ξεπηδήσει ὡς ἀνάβρα ἀπὸ τὰ ἔγκατα τῆς ζωῆς μας με νέους ρυθμούς και ζωντανὰ μοτίβα. Ὅπως, κατὰ τὸ γενικὸ νόμο, κάθε οὐσία πλάθει μὴν τῆς ἐσωτερικῆς τῆ μορφῆς της, ἔτσι και ὁ δυναμισμὸς τῆς νέας ζωῆς θὰ δημιουργήσῃ τις μητρες και τὰ καλοῦπια, πού θὰ χυθῇ και θ' ἀποκρυσταλλωθῇ, ἐκφράζοντας τὰ καλλιτεχνικά, ἐκπολιτικὰ και κοινωνικά αἰτήματα τῆς νέας γενεᾶς.

Σὲ μιὰ τέτοια δημιουργική ἀναστάτωση οἱ ἀλλαγές θὰ εἶναι ὀλοκληρωτικὲς και θ' ἀγκαλιάζουν τὴν οὐσία και τὴ μορφή σ' ὅλες τις ἐκφραστικὲς και οἰσθητικὲς διακλαδώσεις. Ἡ τεχνοτροπία θὰ γίνῃ πιὸ ρεαλιστική, θ' ἀνανεωθοῦν και θὰ ἀκόρον οὐσιαστικὸ περιεχόμενον οἱ παλ ἔς τεχνοτροπίες και θὰ ἐξανρθουν στή ζωὴ λησμονημένα ἢ ἀχρηστευμένα εἶδη τοῦ λόγου σὲ συγχρονισμένη μεταμόρφωση. Τὸ ἔπος λ.χ. ἢ τὸ μεγαλὸ ἀφηγηματικὸ τραγοῦδι, ἢ μιὰ κλάντα, ἢ τραγῳδία με συγκρούσεις και σύμβολα ὁμαδικά, ἔνας ρεαλιστικὸς ρομαντισμὸς, ἀκόμα τὸ λυρικὸ τραγοῦδι, βαφτισμένο σὲ δημοτικὰ μοτίβα με καθαρὸ, δυνατὸ και ἠρωικὸ τόνο. Ἡ μετουσίωση θὰ ξεπλωθῇ σ' ὅλες τις τέχνες.

Και ἡ σχέση τῆς νέας τέχνης με τὴν καλλιτεχνική και αἰσθητική παράδοση θ' ἀλλάξει, γιατί θ' ἰσχυρὴ πᾶνω στις ἀρχές και τὰ αἰτήματα τῆς νέας ζωῆς πού θ' ἀντλεῖ ἀπ' τὸν περασμένο θησαυρὸ μόνο τὰ ζωντανὰ στοιχεῖα, πού θὰ ζῆτην βοήθοῦν στὸν ἐκφραστικὸ της ἀγῶνα. Ὁ δημιουργικὸς ἱστορισμὸς θὰ βασιλέψῃ μέσα στή ζωὴ και θὰ μᾶς βοηθήσῃ στήν προσπάθεια νὰ ἐνωθοῦμε δυναμικά με τὰ περασμένα για νὰ συνθέσουμε τὴ σύγχρονη τέχνη και σκέψη.

Γ. Βαλέτας

Τὰ πουλιά - με τὸ λάστιχο

ΦΑΟΥΣΤ ΑΝΑΣΤΡΟΦΟΙ...

Ἐξ ἀφορμῆς τοῦ γάμου συμπαθέστατου ἄλλοδαποῦ πρεσβύτη—συμπολίτη μας—μὲ νεαρή Χαλκιδιώτισσα, οἱ χρονολόγοι τῶν Ἀθηναϊκῶν ἐφημερίδων, δὲν παράλειψαν νὰ...ἐφημερεύσουν στὸ πράγμα. Καὶ μετὰ τὴ φευγαλέα ματιά τῆς χρονολογικῆς προχειρότητας τ' ἀρπάζαν τούτο τὸ ἐπεισόδιο, σὺν σὲ ἀτέρμονο πέλαγος ναυαγοί, τὸ σωσίβιο, στὸ πέλαγος τῆς ἀνουσίας καθημερινότητος τοῦ «πτερόεντος» λόγου τῶν.

«Οἱ μέρες, πίσω ἢ μία ἀπὸ τὴν ἄλλη περνοῦνε σὺν ἡλίθιοι στρατιῶτες ἢ σὺν μωροὶ σχολαστικοὶ δασκάλου πὺ μού παραγοιμίζουσι τὸ κεφάλι με γιώτες καὶ με γιώτες καὶ με γιώτες...»

Καὶ ἀνάλογα μετὰ τὸ χροῖμα τῶν γυαλιῶν πὺ ὁ καθένας τοὺς βλέπει τὰ πράγματα, τὰ εἶδε αὐτὰ πρόσωπα κόκκινα ἢ μπλεῖα.

Πρῶτος—καὶ καλλίτερος—τὸ πῆρε γιὰ θέμα του ὁ χρονολόγος τοῦ «Ἐλευθέρου Βήματος» καὶ ἀγαπητὸς μας κ. Παλαιολόγος. Τὸ ἐξέτασε ἀπὸ τὴν ἠθικοκοινωνικὴν του πλευρὰ καὶ ἔφτασε σὲ συμπεράσματα δίκαια. Ἀνάγκες μετὰ τὴν φθαρτὴ ἔγκομιδότητά τους οἱ λέξεις, δὲν σιάνθηκαν ἱκανῶς νὰ χωρέσουν ὀλόκληρο τὸ πλάτος τῆς ὀργισμένης φωνῆς του. Ἡ προσφορά ἀθῶων παρθένων—κατὰ τὸν Χερουβὶμ—σὶν κοινωνικὸ μινώταυρο τῶν ἀδιαιματοκόλλητων ὁμοτισμῶν—τῶν φερέζουσων γέρον—ἀποτελεῖ στίγμα καὶ ὄνειδος σὶν κοινωνικὸ μετωπὸ μας. Ἡ συνειδητὴ, ἢ ὑπεύθυνη ἀγκύλωση τῆς φυλετικῆς φυσιολογίας σὶν ἔρωτα (μετὰ τὰ ψυχολογικὰ ἐπικολούθα) κάτω ἀπὸ τὴν οἰκονομικὴν βία τῶν ὑπερώριμων γαμπρῶν, εἶναι κάτι πὺ ἀμαυρῶνει τὸν πολιτισμὸ μας καὶ πὺ ἀποποιεῖται ἢ ψυχή μας. Ἀποδιοικηταῖος λοιπὸν ὁ πρωτότυπος ἀνήρωτος πὺ μετὰ τὸν «πρωτόστους» γάμο του, ἐδίδε τὴν μημοναπτικὴν ἀρετὴν μας.

Τὶ σεμνοφυία...ξυπόλητη! Τὶ μαχαιροβγάλτα ἀθώωτης! Σὺν, ὁ βιβλικὸς συμπολίτης γαμπρὸς—δικαιώματι ἠλικίας τώρα ἀρχηγὸς τῶν νεόνυμφων—νὰ μὴν εἶναι ὁ «πρωτὸς τῆ τάξει» μας μύστης.

Ἀρχιερέας μας μετὰ ἀπαστρέφοντα ἀμφία, μετὰ τῆς καὶ ποιμαντορικῆς χροσὴ ράβδου. Κι' ἐμεῖς οἱ πιστοὶ του! Εὐλόγησον Δέσποτα!..»

Σ' αὐτὸν τὸν κοινωνικὸν μαρμαρῶνιο πὺ—ἀνάστροφος πρωτοπόρος αὐτός—ἤρθε πρῶτος, δὲν ἔχει παρὰ σχετικὴ καὶ προσωρινὴ σημασία τὸ ὅτι ἐμεῖς—συναγωνιστές του παράλληλοι—βραδυποροῦμε στὸ βῆμα. Τὸ κάνομε ἀπὸ ἀνάγκη ἀναπόφευγῆ ἀπὸ...ἀδιαχώρητο χρόνον. Μὰ λίγο—πολύ, περισσότερο ἢ λιγότερο γέρον—γερολέα σωστὴ—μερικοί, θὰ φτάσουμε ἀπὸ ἐμᾶς τὸ ρεκόρ του, κι' οἱ ἄλλοι μας (ἐκτὸς ἀπὸ καμμιά ἐξαίρεση) θὰ πάρουμε τὰ δεύτερα ἢ τρίτα βραβεῖα. Ἀγωνιστὴς μας ὁ κοινωνικὸς βουδισμός, ὁ καιάδας τῆς ἐγάρετης κακουργίας, ἔχει ἐπαθλα γιὰ τέτοιες νίκης πολλά.

Ἐκεῖνος ὁ συντελεστής αὐτῶν τῶν ὀνθμῶν—ὁ καριερατισμός, ὁ ὑπολογισμός, τὸ συμφέρον—θὰ μᾶς δώσει κάποτε «τὸ γέρας» κι' ἐμᾶς, εἴτε ὑπὸ μορφῆ «ἀθῶας παρθένου»—εἶδος ζεστῆς κομπρέσσας σὶν ἄρθρα μας—εἴτε ὑπὸ μορφῆ νύμφης...μονόφθαλμης, μὰ μετὰ τὸ βγαλμένο

τῆς μάτι—μυριγιάντι! Στὸ μεταξὺ ἐμεῖς ὑπομόνητικοὶ σαραντάρηδες—εὐγενεῖς κάθε ὑποκρισίας Λαρεῖοι—θὰ ξεριζώνουμε μετὰ τὸ τσιμπίδι (μαζὶ καὶ μετὰ κάθε ἀνθρώπινο αἶσθημα) τὴς ἄσπρες μας, γύρω ἀπὸ τοὺς κροτιάφους μας, τριχίτες. Αὐτὴς πὺ θὰ μᾶς θυμίζουσι τὴ Μαργαρίτα τοῦ Γκαῖτε..

Τῆ Μαργαρίτα...! Αὐτὴν τὴν ἀπένταρη; Κούφια κι' ἄπιαστα θέμας! Τὶ σχέση ἔχουμε ἐμεῖς μετὰ τὸν ξανθὸ Θεὸ πὺ τὴν Τροία κατὰστρεψε; Τὶ δουλειά, μετὰ τὴν υἱεὶά καὶ τὰ νεῖατα;

Ἐκεῖνος ὁ ὄδοντάρης νυμφίος, μὴν εὐρόντας τὸν μεφιστοφελὴ τὸ δικό του, ἐμπιστεύθηκε σὴ «μεταλλικῆ» πανοπλίᾳ του—«χρυσὴς λόγχαις μάχου.» Καὶ πῆρε τὴ δάρνη!

Ἐκεῖνος ὁ Μεφιστοφελὴς μας ἐμᾶς, θάνατι τὸ συμπεθεριό, ἢ προξενήτρα, ὁ μεσίτης.. Αὐτὸς δὲ θὰ μᾶς εὐχρηθεῖ «ταχεῖαν τὴν στέψιν» ἀλλὰ «τὸν βίον ἀνέφελον». Ὅχι Μαργαρίτα, ἀλλὰ προῖκα! Ἐν τῆ παλάμῃ καὶ οὕτω βοήσωμεν. Ἡ δικὴ μας «Μαργαρίτα» θὰ εἶναι καιπούρα, κούφια—μπορεῖ καὶ γρηῖ ἢ φαφούτα. (Ξυπόλητη ναί, μὰ ποτὲ Ἀσιασία) Ἄλλὰ τὸ θάμα τῆς—θάμα: Σπίτι, οἰκόπεδο, «ὕτηρεσία» κομψό. Τὸ πρόβλημα τῆς ζωῆς εἶδος τούτρου!

Νεαροὶ Φάουστ—ἀνάστροφοι—θὰ δεόμεστε σὶν Γκαῖτε διάλογο (ὅπου πούλοντας μετὰ τὴν ψυχή μας, τὰ δόντια μας, τὰ χουσά μας μαλλιά, τὴν υἱεὶά) θὰ δεόμεστε—λέω ὄχι νὰ μᾶς ξαναδώσει τὰ νεῖατα μας, τὸ πρῶτο μας φτερωτὸ βῆμα, τὸ γέλιο—ἀταξία τῆς βλασημίας αὐτῆς—μὰ νὰ μᾶς μεταμορφώσει σὲ ψαρούς...πολυπέτρηδες, τὸ ταχύτερο σὲ...προικιακοὺς «νεογέροντες»..

Θὰ εἶναι, αὐτὸ, τὸ χουσὸ μας βραβεῖο. Κι' ἂν αὐτὸς ἀργήσει νὰ μᾶς...εἰσκακούσει τὴ δέηση, τότε πᾶμε κι' ἐμεῖς γιὰ...τὴν δάρνη! Γιὰ «πρωτοὶ τῆ τάξει» ἀδερφάκι! Ἀρχιερεῖς πολιοί, μετὰ ἀπαστρέφοντα ἀμφία, μετὰ τῆς καὶ ποιμαντορικῆς χροσὴ ράβδου, θὰ τραγανίσουμε κι' ἐμεῖς τὴς δεκαοχταετῆς Μαργαρίτες μας κι' αὐτὴς τὰ ψιλὰ μας...

Γιάννης Σκαρίμπας

ΠΟΡΤΡΑΙΤΟ

Ἐκφραση—θλίψης καὶ ὀνειρου παιδι, παιδι πὺ ὡσαν τσιγγά. ἂ τόχει κλέψει κάπια ἐγνοια, καὶ γυρνάει πίσω νὰ εἶδει ἀνέλπισια ὅ,τι πᾶει νὰ βασιλέψει.

Τ' ὅ,τι δὲ φτάνει λες καὶ λέει πὺς συνεπάρθη καὶ ὀμως σὶν νύχτα τῶν ματιῶν λάμπει μᾶ (δύση.

(Τῆ νύχτα τῶν ματιῶν πότε πια θάρθει ἕνας τρελὸς ἢ ἕνας ποιητὴς νὰ τραγουδήσει;)

Βόλος Δευτερὴς Ραφτοπούλους

(1) Ἀπὸ τοὺς «Ὁρχαλκούς» τοῦ Μανώλη Κανελλή

Νεοελληνικά φιλολογικά

ΟΙ ΠΟΙΗΤΙΚΕΣ ΣΧΟΛΕΣ ΚΑΡΥΩΤΑΚΗ ΚΑΙ ΣΚΑΡΙΜΠΑ

Τοῦ κ. Τάκη Δόξα

A'

Ἐπειὶ ἀπὸ τὴς ποιητικῆς σχολῆς τοῦ Παλαμᾶ καὶ τοῦ Καβάφη (γιὰ νᾶμαι πὺ κοντὸ στὴν ἐποχὴ μας) κι' ἂν ἐξαίρεσω κάποιες μικρότερες ἐπιδράσεις λιγώτερο προσωπικῶν ποιητῶν μας, ἰδίως, καθὼς καὶ μερικὰ ξενικὰ ρεύματα, πὺ ἐχρύθησαν κι' ἐδῶ, ὅπως εἶναι, λόγου χάριν, τελευταῖα ὁ συρρεαλισμός, οἱ πὺ νεώτεροι γιὰ τὴν καινούργια γενεὴ κι' οἱ περισσότερο ἀτομικώτεροι ποιητὴς, πὺ δημιουργήσαν γύρω τους μᾶ σοβαρώτερον κίνηση θεσμῶν ὀπαδῶν καὶ μιμητῶν, εἶναι ὁ Καρυωτάκης πρῶτα κι' ὁ Σκαρίμπας ὕστερα. Αὐτὴς τὴς δύο ποιητικῆς φυσιογνωμῆς ξεχωρίζει κανένας ἀπὸ τὴν εἰσὴ τῶν συγχρόνων ποιητῶν μας, πὺ ὑπερέστησαν πολλοὺς ἄλλους (ὅπως τὸν ἰδιοόρθουμο ἔκρινον Ὁρέστη Λάσκο) σ' ἐνδιαφέρον ἀπὸ ἐξῆς κοινὸ κι' ἀπὸ ἐπιρροὴ στὸς νεωτέρους τῶν, πὺ ἀκολούθησαν ἀπὸ λόγους διαφορετικῶν περιεχομένων κι' ἀξίας τὴν ἰδιότυπη τεχνολογία τους καὶ τὴν ἐσωτερικὴ ἀκόμα ὀργάνωση τοῦ ἔργου τῶν· γιὰ κι' ὁ Κώστας Καρυωτάκης (ὁ ἰδανικὸς ἀντόχειρας τῆς Πρέβεζας) κι' ὁ Γιάννης Σκαρίμπας (ὁ «πυρέσσω» Μαριάμπας τῆς Χαλκίδας) σημαδεύουν ἀπὸ μῖαν ἐποχὴ ὁ καθένας, συνεχόμενῃ ἢ μᾶ τῆς ἄλλης, σὲ φυσικὴ συνέπεια καὶ σὺν ἀναγκαστικὴν προσφυγῆ, μᾶ ἐποχὴ τέτοια, πὺ διαφέρει ἀπὸ τὴν ἄλλη ὀνσιαστικῶς, σὶν δημιουργίᾳ καὶ σὶν ἀξίᾳ τῆς ἔκφραστικότητος. Καὶ γιὰ τὸ λόγο τοῦτο καὶ ἢ μᾶ παράταξη ξεχωρίζει ἀπὸ τὴν δεύτερη σὲ εἰλικρίνεια, πίστη καὶ ὀυσία, σὲ στοιχεῖα δηλαδὴ, πὺ δὲν περιορίζονται σ' ἐπιφανειακῆς, τεχνικῆς διαφορῆς, ἀλλὰ ὀφείλονται σὲ βαθύτερα ψυχικὰ αἶτια, ἀπὸ ὅπου ξεπηδοῦν πλατύτερα προβλήματα καὶ στοιχομοί, ὕλαθορευμένα ἀπὸ τὴν ἐποχὴ καὶ τὴν ζωὴ—τὴν ἐποχὴ καὶ τὴν ζωὴ πὺ ὀρωτοσχεδίασαν οἱ δύο αὐτοὶ ποιητὴς καὶ πὺ τὴν συνεχίζουσι ἄλλοι, σχηματίζοντας ἔτσι τὸν κύκλο σεβαστοῦ ἀριθμοῦ ἀνθρώπων ὕπαρξεων. Ἡ ποίηση κάθε λαοῦ, ὅσο κι' ἂν ἀνήκει σὲ προσωπικὰ πλαίσια τοῦ δημιουργοῦ τῆς, ὀνσιαστικῶς ἀπὸ τὴν αἶσθημα, τὰ αἶτια καὶ μ' ἕνα λόγο «τὸ κλίμα» αὐτοῦ τοῦ λαοῦ, πὺ ἄλλοιῶς δὲ μπορεῖ νὰ τὸ ἀποδώσει.

Ἡ ποιητικὴ σχολὴ τοῦ Καρυωτάκη, πὺ μετὰ τὴν τελευταῖα ἐκδοσὴ τῶν «Ἀπάντων» τοῦ ποιητῆ ξαναπασχόλησε γιὰ πολὺ τὴν κριτικὴ, μῆκε, θᾶλεγε κανεῖς, σὶν αὐστηρὸ κοινωνικὸ πλαίσιο καὶ σὶν ἀθήκη στερεὰ σὶν ἔδρα τοῦ χαρακτηρισμοῦ τῆς λυτρωμένη ἀπὸ τὴν μορφὴ τῆς δουλικῆς ἢ ἀπὸ μοντερισμὸ μίμησης, πὺ πολλοὶ τῆς ἀπέδωσαν. Ὁ ἀθηναϊκὸς τύπος ἄλλοτε δέχτηκε γνῶμες καὶ συγκρούσεις γιὰ τὸν Καρυωτάκη καὶ τὴν σχολὴν του, πὺ συζητήθηκαν ὀλα κυταγμένα μετὰ τὸ πῆγμα τοῦ βαθύτερου αἰτιολογικοῦ, συγκριτικῶς μετὰ τὴν ἐποχὴ τοῦ Καρυωτάκη καὶ τὴν δικὴν μας, μετὰ τὴς συνθήκες τῆς ζωῆς καὶ τὴν ἀντιμετώπιση τῶν καθημερινῶν μας προβλημάτων, συγκριτικῶς—τέλος—μετὰ τὴν παθολογικὴν στάση τοῦ ποιητῆ ἀντικρῶ σὶν ἀτμόσφαιρά του καὶ μετὰ τὴν τελευταῖα του ἠρωτῆ χειρονομία, πὺ σὶν ἀθήκη κι' ἢ στερεὴ ἀπελπιστικὴ του διαμαρτυρία σὶν περιβάλλον. Δευτερολογικῶς παραλληλίστηκαν οἱ νέοι ὀπαδοὶ του, ἀναζητήθηκαν οἱ λόγοι, πὺ τοὺς κίνησαν νὰ τὸν ἀκολουθήσουν καὶ βγήκαν συμπεράσματα, πὺ διαφέρουν.

Μὰ κι' ἂν δὲ δινοῦναι ἢ πὺ σωστὴ λύση, ὅπως δόθηκε ἀπὸ τὸν κ. Αἰμίλιο Χουρμούζιο τῆς «Καθημερινῆς», εἶναι φαινόμενο ἀπροκάλυπτο τοῦτο: πὺ ἢ σχολὴ τοῦ Καρυωτάκη δὲ δημιουργήθηκε ἀπὸ ἰδιαίτερον θέλητρο τοῦ ποιητῆ στὸς νέους, ἀλλὰ ἀπὸ βαθύτερη ἀνάγκη αὐτῶν τῶν νέων νὰ κατὰφύγουν στὸς ἐκφραστικοὺς τὸν τρόπον, βυθίζοντας ἔτσι μόνο σὶν ἀτομικὸ τους δρᾶμα διέξοδο, τὴν διέξοδο κείνη, πὺ βύρισκε κι' ὁ Καρυωτάκης, τοῦ ὀλοίου ἢ τραγικῆς περιπέτωσης ταυτίζεται ἀπόλυτα μετὰ τὴν τέτοια περιπέτωση τῶν νέων. Γιὰ τὴν σχολὴν τοῦ Καρυωτάκη ὁ μοναδικὸς αἴτιος εἶναι ἢ ἐποχὴ του. Ἡ ἐποχὴ αὐτὴ ἐξακολούθησε καὶ μετὰ τὴν αὐτοκτονία του, ἐξακολουθεῖ βέβαια, καὶ σῆμερον, μετὰ τὸ ἴδιο περιεχόμενο, τὴς ἴδιες ἀνησυχίας καὶ τὴς ἴδιες ἀνάγκης. Οἱ ὀπαδοὶ τοῦ Καρυωτάκη ζοῦν κάτω ἀπὸ τὴς ἴδιες διαστρεφῆς τῆς εὐτυχίας, σὶν ἔλματα τὰ δικὰ του, μέσα σὲ μῖαν ἀβεβαιότητα, πὺ προκίλει θρηνο καὶ τάση γιὰ φυγῆ. Αὐτὴ ἢ τάση, πὺ παρτηρεῖται σὶν ἀσθενικὸν Καρυωτάκη, διακρίνει τὴν περισσότερο σημερινὴ ποίηση: εἶναι ἢ ἴδια, ἢ δικὴ του ἀγωνία, πὺ μόνο σ' αὐτὴ τὴν τάση βρίσκει ἕνα ἀποκλειστικὸ μέσο νὰ θεοραπεντεῖ. Ἡ μελαγχολία τῆς σχολῆς του ὀφείλεται σὶν κόπωση τῶν ὀπαδῶν του ἀπὸ τὸν καθημερινὸν ἀγῶνα, χαρακτηριστικὸ ἴσως ἐλλείψεως ἐμπιστοσύνης σὶν ἀνθρώπινον δύναμη, πάντως ὀμως στοιχεῖο εἰλικρινοῦς διαθέσεως. Λοιπὸν, ὁ Καρυωτάκης δὲν ἐμάγεψε κανέναν ἢ σχολὴν του σχηματίστηκε ἀπὸ ψυχικὴ ταύτιση κι' ἀπὸ ὀνσιωδὴ ἀνάγκη, προκαλεσμένη ἀπὸ τὴν ἀσύμφορη ζωὴ, πὺ δὲν ἱκανοποιεῖ. Οἱ ὀπαδοὶ του κατατρώγονται ἀπὸ τὴς σκέψεις του κι' ἀπὸ τὴν γωλή του νοσταλγία νὰ κόψει, ἐπὶ τέλους, τὸ γόφδιον δεσμὸ, ἐνῶ τελειωτικῶς καταλήγει σὶν ἀθρόανεια κάθε τους σχετικὴ δρᾶση. Ἡ συνάντησι τῶν δύο αὐτῶν πόλων (τοῦ ἀρχηγοῦ καὶ τῶν ὀπαδῶν) γίνεται σὶν ἴδια σημεία τῆς θλίψης καὶ τοῦ ἔμμονον πάθους, τῆς ἀγανάκτησης καὶ τῆς ὀδύνης, τῆς μῆς, κάποιος ἀνήμπορος προσάθειας γιὰ λύτρωση, πὺ τὴν ὕλαθορευεῖ περισσότερο βία καὶ πόνος κι' ὄχι ἐπιφανειακὴν δῆλωσι, πρᾶγμα, ἄλλωστε, πὺ θὰ στεροῦσε τοὺς νέους τοῦ Καρυωτάκη νὰ ἐκδηλωθοῦν εἰλικρινῶς, κἀμνοντας τὴν δραματικὴν ἐκείνη ἀπολογία, πὺ θᾶταν ἢ ἀπολογία μᾶς ὀλόκληρης ἐποχῆς: καὶ θὰ συγκινοῦσε τόσο, ὅσο συγκίνησαν καὶ τὰ δικὰ του «Νηπενθῆ» καὶ τὰ «Ἐλεγεία καὶ Στίχοι».

Ἐκεῖνος ὁ Σκαρίμπας (καὶ μάλιστα ἀπὸ τὸ «Θεῖο Τραγί» του, πὺ φανερὰ ἀπὸ τὸν περίφημον «Μαριάμπας») διαδέχτηκε μετὰ τὴν ἐποχὴν του τὴν ἐποχὴν τοῦ Καρυωτάκη, ἀλλὰ τῆς ἄλλαξε μορφῆν: δηλαδὴ, τὴν ἴδια κείνη ἢλεκτρισιμένη μεταπολεμικὴ ἀτμόσφαιρα δὲν τὴν χρησιμοποιήσε παιδικῶς κι' ἀκίνητα, μῆκε μέσα τῆς μετὰ νεανικῆς ζωντανία, τὴν τᾶραξε καὶ τὴν ἐπαναστάτησε, ἐπαναστατώντας, βέβαια, πρῶτα ὁ ἴδιος. Ἡ πρώτη ἐπίδραση πὺ εἶχε σὶν Σκαρίμπαν ὁ μελαγχολικὸς Καρυωτάκης, πὺ χάρισε κάποιες συγκινήσεις, μὰ ταυτῶχρονα τοῦδειξε, σιωπηλῶς ἀπὸ δικό του ἐρεθισμὸν, τὸν τρόπο τῆς δρᾶσης καὶ τῆς ἀναζητήσεως, τὴν κίνηση νὰ ποῦμε, ἀπὸ τὴν ὀποία κάτι καλά περιμένεται. Ἐτσι ὁ Σκαρίμπας ξεστράτισε ἀπὸ τὴν σκερὰ τοῦ Καρυωτάκη καὶ προεξέτανε τὴν ἐποχὴν του σὲ σημείον ἄλλο ἀπὸ τὴν στα-

"ΕΥΒΟΪΚΑ ΓΡΑΜΜΑΤΑ,"

ΜΗΝΙΑΙΟ ΠΕΡΙΟΔΙΚΟ

Ίδιοκτήτης: ΑΝΤΡΕΑΣ ΖΩΝΤΟΣ
Κατοικία: Αρεθούσας 36Γραφείον - Τυπογραφείον: Άγγελῆ 26
Τηλέφωνον: 3-45 — ΧΑΛΚΙΔΑ
Προϊστάμενος Τυπογραφείου: Κ. ΣΥΛΙΒΟΣ
Οδός Αποστόλη 1ΣΥΝΔΡΟΜΕΣ
Έτησίαν Δραχ. 24.000.— Έξάμηνος Δραχ. 12.000.
Για Δήμους, Κοινότητες, Τράπεζες και διάφο-
ρους οργανισμούς: έτησίαν δραχ. 40.000.ΔΙΑΦΗΜΙΣΕΙΣ ΚΑΤΑ ΣΥΜΦΩΝΙΑΝ
Τὰ χειρόγραφα δὲν ἐπιστρέφονται.
Συνδρομές και Καταχωρήσεις προπληρώνονται.
ΓΡΑΜΜΑΤΑ—ΕΠΙΤΑΓΕΣ—ΣΥΝΕΡΓΑΣΙΕΣ κλπ.
Πρὸς τὸν κ. Άντρέαν Ζώντον—Χαλκίδα
ΤΙΜΗ ΦΥΛΛΟΥ Δραχ. 2.000

σιμότητα τὴ δική του: σιὸ στριφογύρισμα, σιὴ θύελλα, σιὸ σκαρφάλωμα σὲ κάθε κορφή βουνοῦ, ἀπὸ κείνα, ποὺ θὰ μπορούσε κανεὶς ν' ἀνεβῆ γιὰ νὰ δεῖ τὸ μεγαλεῖο τοῦ κόσμου καὶ ν' ἀνασάνει. Ὁ Σκαρίμπας δὲ στάθηκε μοιρολατρικὰ ἐκεῖ, ποὺ βγέθηκε, στοὺς «σπασμένους δρόμους» τῆς Χαλκίδας (ὅπως τοὺς λέει σιὴν «Ὀὐλαλούμ» του) κι' ὅπως ἄλλοτε ἔμεινε κολλημένος ὁ Καρνωτιάης. Ζήτησε νὰ κινιτῆξει, νὰ ἐρευνήσει, νὰ μάθει, ν' ἀγγίξει τὰ αἷτια τῆς ἀνθρώπινης κακοδαιμονίας καὶ τὰ μακρούτερα ἀκόμα προβλήματα τῆς ἀνθρώπινης ψυχῆς, ποὺ καὶ τὴ δική του τυραγνοῦσαν. Εἶναι ὅμως τόσο προσωπικὸς στὰ νοήματά του καὶ τόσο εἰδικευμένος σὲ πρωτότυπους ἐξεταστικὸς τρόπους, ποὺ ἀκόμα δὲν ξεκαθάρισε ἡ φιλοσοφικὴ γραμμὴ τῆς σχολῆς του, τοῦλάχιστο ὅπως ἀρνήθουν νὰ φανεῖ οἱ ὁποδοὶ του. Ὁ Σκαρίμπας ἔχει, δίχως ἄλλο, ἓνα δόξαλα δικό του σύστημα νὰ σκέφτεται καὶ νὰ βλέπει, νὰ νοιώθει καὶ νὰ ἐκφράζεται. Στὴν «Πεῖνα» του ὁ Κνούτ Χάμσον εἶναι φοβερὰ ἀνθρώπινος, ὅσο δύσκολος εἶναι καὶ σ' αὐτὸ τὸ «Σόλο τοῦ Φιγκαρώ» του ὁ Σκαρίμπας, ποὺ παρουσιάζεται ἠπιώτερο σὲ ἰδιορρυθμία, ἀπ' τὸ «Μαριάμπα» του. Καὶ μ' αὐτὸ θέλω νὰ πῶ τοῦτο: Τὸ ἀντίκρουσμα αὐτὸ τοῦ Σκαρίμπα εἶναι γνώρισμα ἰδιοποιήσεως μᾶς τέτοιας προσωπικότητας ποὺ—γιὰ τώρα τοῦλάχιστο—ἀποκλείεται νὰ μεταβιβασθῆ (οὔτε, ἄλλωστε, μπορεί) καὶ σὲ τρίτα πρόσωπα, ἔστω κι' ἂν καὶ κείνα ζοῦν τοὺς παλμούς καὶ τὶς τάσεις του. Βαθύτερη, λοιπὸν, σύνδεση ἀνάμεσα στὸ Σκαρίμπα καὶ στοὺς ὁπαδούς του, ποὺ νὰ προέρχεται ἀπὸ ψυχικὴ διασταύρωση, δὲν ὑπάρχει, παρ' ὅλη τὴν ὁμοίτητα τῶν ἐξωτερικῶν προϋποθέσεων καὶ τῶν δύο ἀπ' τὴν ἴδια ἰδιοσυνοστασία τῆς ἐποχῆς των. Ἐκεῖνος ποὺ τοὺς ἐνάγει, εἶνε ἡ μίμηση τῶν τελευταίων τῆς ἐκφραστικῆς ἰδιορρυθμίας τοῦ Σκαρίμπα, ποὺ ἀποτελεῖ μιὰ πικάντικη ἐκδήλωση τῆς ποιητικῆς τέχνης μὲ τρόπο, ποὺ παρασύρει. Ἡ ἰδιορρυθμία αὐτὴ τοῦ Σκαρίμπα ἐξασκεῖ ἀπάνω στοὺς νέους μιὰ καταπληκτικὴ γοητεία, ποὺ συνδυάζει τὸ ἀλλόκοτο καὶ τὸ μοντέρνο ποὺ ὑποδουλώνει κάπως ἀπροειδοποίητα καὶ τόσο τυφλά, ὅστε ἀσυναίσθητα, θαρρεῖς, ἡ λογικὴ ὑποτάσσεται στὴ βιασύνη τῆς μηχανικῆς ἐποχῆς μᾶς, τὴν ὁποία ἀντιπροσωπεύει ἡ ἰδιότυπη τέχνη τοῦ Σκαρίμπα. (Ἄκολουθεῖ)

Ὁ Ἑλληνικὸς στίχος

Ἄποστροφή

Λοιπὸν θὰ φύγω... ἄγνωστο γιὰ ποῦ; Μ' ἓνα καρᾶβι ἄξαφνο, δίχως πρόγραμμα νὰ πλέει, χωρὶς πυξίδα. Νὰ τὸ σκουντιᾶν σὰν ἄγερο οἱ ἀφορισμένοι κᾶβιο μακρὰ ἀπ' τὴ γῆς ποῦ πόνεσα, μακρὰ ἀπὸ τὴ Χαλκίδα.

Τ' ἄλλο χινόπωρο μακρὰ νὰ μ' εὔρη! ἄχ! ποῦ;... ποῖος ἔξερει! Στὸ σπίτι μου κατὰκλειστο εἶ ἀράχνες θὰ κεντᾶνε, τὰ ὄνειρά μου—σχέδια φοιχτά. Σὰν ἓνα ἀστέρι σβυσμένο ἀλλάγμα ἀπ' τὴν καρδιά μου, ἡ θυμησὴ του θάνατι.

...Κι' ὄλο θὰ φεύγω: Ἀλήτισσα σιὴν τρικυμιά τοῦ κόσμου θὰ μ' ἀποδειώχνουν οἱ... στεριᾶς μακρὰ τους τὶ εἰρωνία! Κάθε πληγὴ καὶ ἀσχος μου—μούμιες θὰ κλαῖν' ἐντὸς μου. Κι' ἐγὼ περιγέλο ἄδικο σιὴν κάθε μου ἀγωνία.

...Δὲ θάχω φίλους οἱ ἄνθρωποι, οἱ ἐποχῆς κι' οἱ φάροι θὰ σβουῶν, γιὰ μένα, ἡ ἀνοιξί; δὲ θάχη ἀνθό, οὔτ' ἀχτίδα. Μὰ πόσο ἀργεῖ! Ἄχ! μὴ χάθηκε τὸ πλοῖο ποῦ θὰ με πάη; γιὰ ἓνα ταξεῖδι ἀτέρμονο μακρὰ ἀπὸ τὴ Χαλκίδα.

Καλλιόπη Σκαρίμπα

(Ἀπὸ τὴν ἀνέκδοτη συλλογὴ) «Προσωπίδες».

Δύο!

Μείναμε δύο! Ποῖος παρακάτου ἔξερει γιὰ μᾶς τί λέει τῆς Μοίρας τὸ βιβλίο! Ποῖος πρώτος θὲ νὰ πάη σι' ἀνήλια μέρη, Ποῖος μόνος του θὰ μείνη ἀπὸ τοὺς δύο.

Ἄν οἱ μαῦροι νὰ ζοῦμε ἄτεκνοι γέροι ἐπρόσταξε ἀσθηρὸ θέλημα θεῖο, τὸ χέρι ἑνὸς τ' ἄλλου ἄς βασιτάη τὸ χέρι, ὅς νὰ τ' ἀκούση ἀναίσθητος καὶ κροῦ.

Μία τέτοια χάρη—ἄς μὴ ζηλέψωμ' ἄλλη—σιὴ λάβρα ποὺ βαθυὰ μᾶς ἔχει κᾶφει, εἶναι, ἀδελφὴ, παρηγοριὰ μεγάλη.

Ἄ! τὴν ἡμέρα ὅπου καὶ τοῦτη πάψη, ἂν ἓνα μόνο δάκρυ ὁ κόσμος βγάλῃ, τὸ ζωντανόν, ὄχι τὸν ἄλλο, ἄς κλαψῆ.

Γ. Μακροῶς

Ζάκυνθος

Στὸ Γρηγόριο Ξενόπουλο

Θυμᾶμαι τ' ἀκρογιάλια σου νησάκι εὐλογημένο, ποῦσε ἀπ' ἀνθρώπους καὶ Θεοῦς ἁρμονικὰ χτισμένο.

Θυμᾶμαι τὶς «μπελέτσες» σου, τὰ γιοῦλια σου, τὰ «φίδια», ποὺ δὲν μπορεί κανεὶς νὰ βρεῖ ποτέ, σὲ ξένη χώρα.

Θυμᾶμαι, καὶ νοστάλγησα νὰ ἰδῶ νὰ προσκυνήσω, τὸν ἅγιο σου, τὰ ὠραία σου γιὰ νὰ μὴ λησμονήσω:

Πὼς εἶσαι πρώτη σ' ὁμορφιά. Βασίλισσα σιὴν τέχνη, σιὴ ποιησι Ἀυτοκρατορίσσα κι' ἄντρο τοῦ καλλιτέχνη.

Ἄντρέας Ζώντος.

ΚΡΙΣΕΙΣ — ΓΕΓΟΝΟΤΑ — ΣΧΟΛΙΑ

Πάλι τὰ ἴδια

Σύμφωνα μὲ τὴν ἀπόφασιν τῆς «Γενικῆς Διευθύνσεως Γύπου» «περὶ αὐξήσεως τῆς τιμῆς τῶν περιοδικῶν καὶ ἐφημερίδων» τὰ «Εὐβοϊκὰ Γράμματα» ἀπὸ σήμερα θὰ πωλοῦνται μόνο ὅσο καὶ ἡ Ἀθηναϊκὴ ἐφημερίδα—δυσὸ χιλιάδες δραχ. δηλαδὴ τὸ φύλλο. Καὶ ἡ συνδρομὴ τους—ἀπὸ 1-1-44—θὰ εἶναι 24, 000 δραχ. τὸν χρόνο.

Ἄναγωνρίζουμε πὼς λίγοι ἀπ' τοὺς συνδρομητῆς μᾶς θὰ δυσκολευθοῦν νὰ πληρώσουν τὴν νέα συνδρομὴ τους. Τοῦτους τοὺς παρακαλοῦμε θερμὰ νὰ μᾶς ἐπιστρέψουν τὸ σημερινὸ φύλλο, γιὰ ν' ἀποφεύγουμε ἐξοδα ἀσκοπα καὶ περιττά. Γιατὶ ὅσοι ἀπὸ τοὺς λίγους—ὅπως πιστεύουμε—τούτους κρατήσουν τὸ φύλλο, θὰ θεωρηθῶσιν συνδρομητῆς καὶ θὰ εἶναι ὑποχρεωμένοι, ὅπως δῆποτε, νὰ καταβάλλουν τὴν συνδρομὴ τους.

Ὅσο γιὰ τοὺς λοιποὺς συνδρομητῆς, κ' ἀναγκῶστες τοῦ φύλλου, σημειώνουμε, ἀπλῶς, τὰ ἑξῆς:

Καθημερινῆς Ἀθηναϊκῆς ἐφημερίδας μὲ μεγάλη κυκλοφορία καὶ μὲ πολλὰς διαφημίσεις καὶ καταχωρήσεις, δυσκολεύονται νὰ συνεχίσουν τὴν ἐκδοσί τους—ἕκα τῶν μεγάλων ἐκδοτικῶν ἐξόδων—καὶ μὲ τὴν νέα αὐξήσι ποὺ τοὺς ἐδόθη. Ἄς φανταστοῦνε τώρα ἓνα ἐπαρχιακὸ περιοδικὸ—ὅπως τὰ «Εὐβοϊκὰ Γράμματα»—ποῦ, κατ' ἀνάγκη, θὰ ἔχει περιορισμένη κυκλοφορία, ποὺ δὲν θὰ ἔχει πληρωμένους δημοσιεύσεις, καὶ ποὺ τὰ ἐξοδά του εἶναι περισσότερα (μεταφορικὰ χαρτιοῦ ἀπὸ τὴν Ἀθήνα ἑλλειψι τεχνικῶν μέσων σιὴν ἐπαρχία) ἀπὸ τὶς καθημερινῆς ἐφημερίδας, τῶν ὁποίων, ἂν δὲν ἔχει τὸ ἴδιο σχῆμα—σὲ ἀναλογία χαρτιοῦ καὶ χώρου διαθέτει ἕ,τι—ἂν μὴ καὶ περισσότερο—καὶ ἡ καθημερινῆς ἐφημερίδας.

Ἔτσι τὸ συμπέρασμα βγαίνει μόνος του: Τὸ περιοδικὸ γιὰ νὰ ζήσει θέλει γερὴ ὑποστήριξι. Πρέπει ὅλοι, κι' ἀμέσως, νὰ πληρώσουν τὶς νέες συνδρομῆς τους.

Ἐὰν τὰ Εὐβοϊκὰ Γράμματα καὶ προσφέρουν στὸν τόπον αὐτόν. Κι' ἔχουν τὴν ἀξίωσι, ὁ τόπος αὐτός νὰ τὰ ζήσει—νὰ ζήσει τὸ περιοδικὸ, δηλαδὴ,—γιατὶ ἂν περιέμενε κείνος ποὺ τὰ δουλεύει νὰ ζήσει ἀπὸ δαῦτα θὰ ἦταν, ἀπὸ πολὺ καιρὸ τώρα, ἀμνημόνευτος μακαρίτης.

Καὶ γιὰ τὴν ἱστορίαν—καὶ χωρὶς νὰ θεωρηθῆ περι-
αυτολογία—ἄς σημειωθῆ καὶ τοῦτο: Ἄν, μέσα σιὴν γενικὴν ἀναστάτῳσι, πουλοῦσαν τὰ «Εὐβοϊκὰ Γράμματα» τὸ χαρτὶ ποὺ ἐξόδεψαν τὸ 1943, κι' ἀδιαφοροῦσαν γιὰ τὴν ἐκδοσί τους, ὁ διευθυντῆς τους θὰ τσέπωνε

πολλὰς δεκάδες ἑκατομμυρίων—ἔστω καὶ πολεμικῶν—δραχμῶν. Καὶ θὰ κέρδιζε ἀκούραστα τὴ ζωὴ μέσα σιὴν περὶ χειρότερη περίοδο. Ὅμως, δὲν πρόδωσε τὴν τίμια πορεία του. Κι' ὄχι μόνον αὐτὸ ἀλλὰ κράτησε πάντα τὶς συνδρομῆς τοῦ περιοδικοῦ σ' ἐπίπεδα, ποὺ δὲν ἔφταναν νὰ καλύψουν τὰ ἐξοδά του.

Τώρα δὲν μπορούμε ἄλλο νὰ προσφέρουμε—γιὰ τὸν ἅγιο σκοπὸ τοῦ περιοδικοῦ—ἀπὸ τὸ ὑστέρημά μᾶς, καὶ ζητᾶμε ἀπὸ τὴν Εὐβοία νὰ ζήσει—ἂν νομίζει πὼς τὴν τιμᾶνε—τὰ «Εὐβοϊκὰ Γράμματα».

Τέτρα Honólouloum

Ἡ ἀνοιξί.. ἐπὶ θύραις!

Σὲ μιὰ σφοδρὴ διαμαρτυρία, ποὺ ὁ ἐκλεχτικὰ ξεχωριστὸς λογοτέχνης κ. Μενελ. Λουντέμης, δημοσίεψε σιὴν ἐφημ. «Πρωία» ἐνάντια σιὴν «κάτωχρη» Ἑλληνικὴ κριτικὴ γενικὰ καὶ ἰδιαιτέρως ἐνάντια στὸν «πρύτανι τῶν Ἑλλήνων κριτικῶν» κ. Ι. Μ. Παναγιωτόπουλο, ἀποκαλεῖ τοὺς Ἑλληνες κριτικούς—ἐκεῖ—κούκους. Κούκοι—λέει—ποῦ «δὲν μποροῦν νὰ τέρψουν βέβαια τὴν ἀκοή, καταφέρνουν ὅμως μὲ τὰ ὄχληρά παρασίτα τοῦ κρωγμοῦ των, νὰ σκεπάζουν τὸ μελωδικὸ κελᾶδημα τῶν ἄλλων, (τῶν δημιουργῶν). Κι' ἔτσι, θέλουμε δὲ θέλουμε ν' ἀκούμε αὐτούς».

Μιὰ λαϊκὴ παροιμία λέει πὼς «ἓνας κούκος δὲ φέρνει τὴν ἀνοιξί». Ἐνας. Μὰ ἂν οἱ κούκοι εἶναι πολλοὶ καὶ μάλιστα—ὅπως αὐτοί—μιλεσοῦνα; Κατὰ καθὲ λογικὸν συμπερασμὸ πρέπει τὸ δίχως ἄλλο νὰ μᾶς φέρουν, αὐτοί, νὰ μᾶς τὴ φέρουν τὴν ἀνοιξί καὶ μάλιστα, αἰώνιαν. (Τέτρα Honólouloum!) Κι' ἄς εἴμαστε ἐν ὄψει χειμῶνα. Ἄχ τί καλὰ, τί ὠραία!.. Ἄν τις χιόνια, μεθυστικὰ τριαντάφυλλα—τρίλλιες ἀηδονῶν, ἀντὶς κροῦ!

Ἐτσι, κι' ἐμεῖς, θὰ μείνομ' ἀνένδοτοι. Κι' οὔτε σὲ μιὰ.. μετᾶθεση τῶν ἐποχῶν θ' ἀρκεστοῦμε. Δηλαδὴ, τὸ χειμῶνα ποὺ κρῶνουμε, νὰ μᾶς τὸν κάμει—ὁ Θεός—καλοκαῖρι. Τὸ δὲ καλοκαῖρι ποὺ σκάζουμε νὰ μᾶς τὸν κάμει χειμῶνα. Ἄ—ὄχι. Μὲ τόσοσ; κούκους, ἔχοντας.. τὰ μέσα γιὰ μιὰν αἰώνιαν ἀνοιξί, θὰ μείνομε Χονολουλοῦ ἑλληνικὴ, γῆ ποὺ ἀνθεῖ ἡ πορτοκαλέα...

Καὶ—φυσικὰ—καὶ ἡ κριτικὴ.

Ἡ Αὐτοῦ.. Σπονδυλικὴ Λυγηρότης καὶ..οἱ φασουλιανοὶ τοῦ Λουντέμη

Καὶ μιὰ ποὺ ὁ λόγος γιὰ τὸν κ. Ἰωάννην Μ. Παναγιωτόπουλον—δενζινοκίνητα βαθυστόχαστον

άνδρα—ή κριτική του αὐτουνοῦ, φοράει χειρόκτια λευκά καὶ λιθρέα με χρυσά παραράματα. Ἐκτελεῖ ὑπηρεσίαν ὁ ἄνθρωπος. Καὶ εἶναι στὸ εἶδος του—σὰν κριτικοῦ μαίτρ ντέ τὰμπλ—ἀπαράμιλλος. Στὴν ἐντέλεια κατέχει αὐτὴ τὴν ἐθιμοτυπία, ἀδερφάνι. Σερβίρει καὶ ὑπηρετεῖ τοὺς κυρίους του (εὐπόληπτα πνευματικά μηδενικά τῆς Ἀθήνας—μὰ χαυδεμένα παιδιὰ εὐπόρων μπαμπάδων) καὶ ἀνάλογα με τοῦ καθενὸς τὰ «προσόντα» ἀποδίνει—καὶ ἀναλόγους—τιμές: **Μέγαρον** μετὰ ἐξώστου καὶ κηπου; Ἡ σπονδυλικὴ στήλη—γωνία ὕψεια! **Οἰκία** εἰς γωνίαν ὀδοῦ; Ὁρθή—ἡ σπονδυλικὴ του—γωνία. **Σπίτι**; Ἀπλῶς μιὰ ὑπόκλιση. Διαμέρισμα σὲ ξενοδοχεῖο; Μόνον μειδιάμα. Δωμάτιον ἐπιπλωμένον; **Οἰ** πλάτες...

Ἔτσι, ὁ «πρύτανις» τῆς κριτικῆς, αὐτός, μᾶς θυμίζει ἔντονα τὸν Ἰακωβὸν Ταλεῦράνδο. Ἐκεῖνος ὁ παρασημοφορημένος λακὸς τοῦ κυρίου του (τουλάχιστον ἐκεῖνος κοντζάμ Ναπολέοντα) κάτεχε, ὅπως καὶ τοῦτος τὴν τέχνη. Αὐτὴν τὴν τέχνη νὰ «κριτικάρει» τὰ πρόσωπα ἀνάλογα με τοὺς—ποῦ ἔφερναν—τίτλους.

Ἔτσι σὲ κάποιο τραπέζι ποῦ εἶχε καλέσει ἔξη ἄλλα πρόσωπα, ὁ «μαίτρ ντέ τὰμπλ» του, ἔφερε φασιανὸ φητὸ στὴν πιατέλα. Τότε, ὁ Ταλεῦράνδος σηκώθηκε καὶ πέρνοντάς του τὴν πιατέλα ἀπὸ τὰ χέρια, ἀπευθύνθη με σεβασμὸ πρὸς τὸν ἕνα:

—Κύριε δούξ, θὰ πάρω τὴν τιμὴν νὰ σᾶς προσφέρω φασιανόν;

Μὲ μειδιάμα κατόπιν στὸν ἄλλον:

—Κύριε μαρκήσιε, θὰ ἔχω τὴν εὐχαρίστηση νὰ σᾶς προσφέρω φασιανόν;

Στὸν τρίτον με σοβαρότητα:

—Κύριε κόμη θὰ σᾶς προσφέρω φασιανόν;

Στὸν τέταρτο με φιλικὸ τρόπο:

—Βαρῶνε δέχεσθε φασιανόν;

Στὸν πέμπτο χωρὶς τίτλο:

—Κύριε σύμβουλε, θέλετε φασιανόν;

Τέλος σ' ἕναν κύριο καθήμενον στὴν ἄκρη τοῦ τραπέζιου, δείχνοντας, με τὸ πηροῦνι του τὸ πιάτο με τὸ φαγητό:

—Ὀλίγον φασιανόν;

Ἡ, ὅπως ὁ κύριος Ἰωάννης Μ. Παναγιωτόπουλος, θάλεγε στὸν κ. Λουντέμη (μὴ ὄντα οὔτε σύμβουλο): Ὀλίγον... φασουλιανόν;

Δαρδινική..γλωσσολογία

ἢ περὶ κριτικῆς...Μιχρινέτιας!

Σὲ μιὰ.. κωδικοποιημένη συλλογὴ ἀποσπασμάτων ἀπὸ κριτικὲς ποῦ γραφῆκαν γιὰ κάποιο νέο βιβλίον (τὸ «Ἀμοργός» τοῦ κ. Ν. Γκάτσου—ποῦ δὲ σημαίνει διόλου ὅτι δὲ μπορεῖ νὰ νῆαι κάνα ἀξιόλογο ἔργο—

ἐμεῖς δὲν τόχομε ὑπ' ὄψη μας) διαβάζουμε καὶ τοῦτα τὰ θαυστόχαστα, γραμμένα ἀπὸ τὸν ἀληθινὰ συμπαθέστατό μας...ἀεροκριτικὸ κ. Ἀντρέα Καραντώνη:

«..Μὲ τὴν κατανυκτικὴ «Ἀμοργό» τοῦ Νίκου Γκάτσου ποῦ στὶς παραστάσεις τῆς συνδυάζεται παρὰξένα ἡ σοβαρὴ φαντασία (sic) με τὴ δοκιμασμένη ψυχικότητα, ἡ σύγχρονη ἐλληνικὴ ποίηση ἀποκτώντας τὸ γλωσσικὸ πνεῦμονα ποῦ τῆς ἔλειπε χρωματίζεται γοητευτικὰ με τὰ ὑποβλητικὰ καὶ γνώριμα χρώματα τῆς ζωντανῆς ποιητικῆς παράδοσης.»

Τῆς ἔλειπε λοιπὸν (τῆς ποιησῆς μας)..ὁ γλωσσικὸς πνεύμονάς τῆς!

Ἔτσι, ἡ ἄξαρνη χαρὰ μας γιὰ τὸ νέο τῆς ἀπόχτημα, γίνηκε (πάλι ἄξαρνα) ἔντρομη. Τὶ διάολο! Πῶς ἀνάπνεεν λοιπὸν, ἡ ποίησή μας τόσον καιρὸ χωρὶς ντίπ πλεμόνια, Κι' ὁ νοῦς μας, πέταξ' εὐθὺς..στὸ Δαρδίνιο! Ἐκεῖνη ἡ «περὶ ἐξελίξεως τῶν εἰδῶν» θεωρία του, κάτι ἄλλα..μυσημένα λόγια τοῦ γιὰ τὴν καταγωγῆ..τῶν πνευμόνων, μᾶς ἐβάλαν ψύλους στ' ἄρτια!»!

Ἀνοιξαμε λοιπὸν ἕνα «ἐπίτομο» ἐγκυκλοπαιδικὸ λεξικὸ καὶ στὶς λέξεις «Ἀναπνευστικὰ ὄργανα» διαβάσαμε τοῦτα: «Τὰ ἀναπνευστικὰ ὄργανα, εἶναι περὶπου τὰ αὐτά, στὰ ἀνώτερα χερσαία ζῶα (θηλαστικά κ λ π.) εἰς τοὺς ἰχθεῖς καὶ τὰ ἄλλα ὑδρόβια ζῶα, οἱ πνεύμονες ἀντικαθίστανται ὑπὸ βραχιῶν. Τὰ ἀερόβια ἀρθρόποδα, ἀναπνεύουν δι' ἰδίων ἀναπνευστικῶν ὀργάνων, τῶν τ ρ α χ ε ἰ ὠ ν, αἵτινες εἶναι ἀεροφόροι σωληνες, διακλαδούμεναι καθ' ὄλον τὸ σῶμα.»

Καὶ—εὐτυχεῖς πιά—φωτιστήκαμε. Ναι, ἔτσι ἦταν—ἔτσι ἦταν..Πρὶν νὰ γίνει..ἀνώτερο χερσαίον ζῶον ἡ ποίησή μας, (καὶ—φυσικὰ—κ οἱ κριτικοὶ τῆς) ἦταν..ἀερόβιο ἀρθρόποδο! Ἀνάπνεε δι' ἀεροφόρων σωληνῶν..

Ἔτσι ἐξηγοῦνται καὶ οἱ ἀεροκριτικὲς τῶν καιρῶν. Ἀπό..ἀτταβιστικὴ προδιάθεση..

Μαρίας Πολυδούρη

Ἀφιέρωση

Φίλε τοῦ φθινοπώρου ἦλθε ἡ ὥρα στὴν πόρτα μου δέω. Κίτρινο φορεῖ στεφάνι ἀπὸ μυριά. Στὰ νικηφόρα χέρια τῆς μιὰ κιθάρα θλιβερῆ,

κιθάρα παλαικὴ ποῦ κλεῖ πληθῶρα μέσα τῆς ἦχος καὶ ἦχος. Ἐρη κοιτίδα. Κάθε πόνος κάθε γνώρα ποῦ ἦταν γλυκεῖα καὶ γίνηκε πικρῆ,

—ἦχος—μέσ στὴν καρδίαν τῆς ἀποστάζει.

Φίλε τοῦ φθινοπώρου ἡ ὥρα ἐκεῖ στὴν πόρτα μου ἦρθε δίχως νὰ διατάζει

Καὶ τὸ κιθάρισμά τῆς πότε πότε σὰν νᾶταν ἡ φωνὴ σου ἡ μουσικὴ, τοὺς στίχους σου, ποῦ μοῦ τραγοῦδας τότε...

† Μαρία Πολυδούρη

Η ΚΡΙΤΙΚΗ ΤΟΥ ΒΙΒΛΙΟΥ

Λευτέρη Ραφτόπουλου:

«Καλοσύνη» — ποιήματα. Βόλος 1943

τοῦ ἴδιου: «Οἱ ἐρτά πληγές» — ποιήματα Βόλος 1943

Ἡ ποίηση! Δὲν εἶναι βέβαια μόνον ὁμοιοκαταληξία καὶ ρίμα—σύστημα, ἀναλογίες καὶ μέτρο—οὔτε εἶναι μόνον στροφές καὶ ρυθμός. Ἔως τώρα αὐτά, συνιστοῦσαν μόνον τὴν αἰώνια μορφή τῆς, αὐτὴν ποῦ τῆς δόθηκε με τὸ ἱστορικὸν ὄνομά τῆς καὶ τὴ λέγαμε «ποίηση» καὶ τὴν ξέραμε γιὰ τέτοια. (Τὸ ἂν ἦταν—ὅταν ἦταν—καλὴ ἢ κακὴ, ποῦ τότε—κική—παναπεῖ ὄχι τέχνη, εἶναι αὐτὸ ἄλλο ζήτημα. Καὶ δὲ θὰ τὸ ξετάσομε ἔδῳ, δηλαδὴ στὸ μικρὸ τοῦτον πρόλογο).

Κάθε ἄλλη «μορφή» τῆ—κι' ὅταν ἀκόμα εἶχε γιὰ περιεχόμενό τῆς τὴν τέχνη—δὲν τὴν ἔκανε ποίηση, κατὰ τὸ παραδεγμένο ὄνομά τῆς. Τὴν κατάτασε—ἀνάλογα—σὲ μιὰν ἀπὸ τίς ἄλλες μορφές τῆς τέχνης τοῦ λόγου: πρόζα λυρικὴ κλπ.

Μὰ τὸν τελευταῖον καιρὸ—ἀπὸ καμιά δεκαριά χρόνια καὶ ὄθως—σὲ μᾶς ἔδῳ, «αὐτὴ ἡ ποίηση» με τὸ πρόσωπό τῆς τὸ πεπρωμένο κι αἰώνιο καὶ τ' ἀπαράλλαχτο κι ἄθαρτο ὄνομά τῆς (ποῦ τῆς τὸδωσαν ὄλες οἱ ἐποχὲς καὶ οἱ τόποι) γίνετα ὅσο πάει κιτι... σὰν συρμός ποῦ περάστηκε (οἱ μῦστες τῆς «νέας ποίησης» τὸ λὲν «ξεπεράστηκε») λοιπὸν κάτι σὰν τὴ μόδα ποῦ φόραγαν—ἀντίς ὅπως τώρα φουστάνια κοντὰ—κρινολίνα!.. Καὶ ὅσο πάει καὶ μᾶς γίνετα... ἀγνωσία. Ἀφοῦ πρῶτα ἐγίνε λόγος...κυβιστικὸς καὶ κραυγῆ, κατόπι μπαλκόνι πριμιβιστικὸ ἢ καὶ ξόρκιο, τώρα—ἀπὸ τὸν προτελευταῖον καιρὸ—ἐγίνε.. περιπατος μεγαλοπρεπῆς λυρικὸς, ἕνα εἶδος...ταγκοῦ μέσ στὴν τέχνη! Καὶ λέγεται «ἐλεύθερος στίχος». Γιατί; Γιατί ἔτσι! Πῶς ἀλλοιῶς θὰ τὴν λέγουμε πιδ καλά καὶ θολά, τὴν ἀδυναμία μας (ἐξὸν ἀπὸ λίγες ἐξαιρέσεις) νὰ ὑποταχτοῦμε στοὺς νόμους; Γιατί ἡ τέχνη εἶναι προπαντὸς τεχνικὴ, ποῦ θὰ πεῖ, εἶναι νόμος. Κι' ὁ τεχνίτης δούλος τοῦ νόμου αὐτουνοῦ. Χωρὶς αὐτὴ τὴ «δουλεία» τῆς, ὁ τεχνίτης δὲν εἶναι διόλου πιά τέτοιος, παρὰ εἶναι τότε... «πολίτης ἐλεύθερος!» Καὶ τότε ζήτω «ἡ ἐλευθερία» λοιπὸν—καὶ ζήτω—τότε—κι' ὁ ἐλεύθερος στίχος..

Μὰ ὅπως ἡ τέχνη, καὶ οἱ μορφές τῆς τὸ ἴδιο, δὲν εἶναι μόδα καὶ «κίνημα» (τὰ θέμάτῆς τῆς μπορεῖ ὅσο θέλετε). Κι' ὅπως οἱ φυσικοὶ νόμοι κι' ὁ ἄνθρωπος, τὸ ἴδιο κι' ἡ τέχνη, εἶναι πάντα τῆς μόδας. Καὶ δὲν «ξεπερνιόνται» ποτέ.

Ἔτσι ἔχοντας τοῦτα τὰ πράματα, καταντάει κάτι

τὸ παρηγορητικὰ ξαρνικό, νὰ βλέπει κανεὶς ποίηση, με..τὰ πιστοποιητικὰ τῆς ἐν τάξει. Μὲ γνήσια ὑπογραφή καὶ σφραγίδα.

Καὶ τέτοια—ἀπὸ τὴν ἀποψη—αὐτὴ—εἶναι τὰ δύο παραπάνω βιβλία, τὸ «Καλοσύνη» καὶ «οἱ ἐρτά πληγές» τοῦ κ. Ραφτόπουλου. Εἶναι δύο ποιητικὲς συλλογές, ἡ μιὰ κοντὰ ἀπ' τὴν ἄλλη βγαλμένες.

Σ' αὐτὲς—μὰ προπάντων στὴν πρώτη—ὁ κ. Ρ. δείχνεται ἀληθινὸς ποιητῆς. Τὸν φαντάζομαι νέον—πολὺ νέον μάλιστα. Ἴσως γι' αὐτὸ ἡ ποίησή του—λὲς—μοιάζει (στὸ «Καλοσύνη») με συμπαθητικὴ μυγδαλιά, ποῦ ἔχει μολαταῦτα ἀνθήσει λιγάκι πρὶν ὄρας. Καὶ τρέμω γιὰ τ' ἀνθή τῆς. Τρέμω λέω, γιὰ τὴν δευτέρη («Οἱ ἐρτά πληγές») τὴν ποιητικὴν αὐτὴ μυγδαλιά τὴν..ξαναβρῆκε ὁ χειμῶνας. Καὶ τῆς πέφτουνε τ' ἀνθη..Στὴν ἄλλη—τὴν «Καλοσύνη»—ὁ στίχος του ἀποπνέει μέχρι ζάλης γλυκειᾶς, ἕνα ἄρωμα μελαγχολικοῦ αἰσθηματισμοῦ, τὸ δὲ φῶρο τοῦ ἀνθρώπινου πόνου—αἰσθησὴ ὅσο κι' ὁ κόσμος παληῖ—πειεῖται ἔδῳ σὰν ἀνθος, νέο καὶ ἄξαρνο.

«Κι' οἱ ανθοσπόροι ποῦ γύρω ανοιχτοχέρα σκόρπαες, λὲς κι' ἀγαθίων τὴ φύτρα κλείναι που στεφανί στο μέτωπό σου γίναν, φτωχεῖά μου!.. Καὶ πας γιὰ τὴν ἐσπέρα...»

«Ὁ το χαμόγελό σου ἐκεῖνο στ' ἀχέλι σου τὸ πολυπικραμένο καθως μες στο νερο το βαλτωμένο ριζοβολαίει κι' ἀνθάει το κρινο. Ὁ τῆς καρδίας σου ἡ ἀπεραντοσύνη κι' ἡ καλοσύνη!..»

Ἔτσι οἱ στίχοι—ὅπως ὄλοι τῆς ποιητικῆς συλλογῆς—μοῦ θυμίζουν κάπως (χωρὶς μ' αὐτὸ νὰ θέλω νὰ πῶ δι' ἔχουν καμιά κακὴ σχέση γιὰ τοῦτο) κάτι ἀπὸ τὴν ἀρωματισμένη ἀτμόσφαιρα, μιᾶς ἄλλης—παληᾶς—ποιητικῆς συλλογῆς,¹⁾ τοῦ Ἀντρέα Βοριά:

«Κάποτε δταν χτυποῦσε ἡ Μαραγκόνα κι' ἀντιλαοῦσαν τῶν καιρῶν οἱ θρηνοί, ἀπ' τοῦ νοῦ τῆς μυστικῆς εἰρήνης—σὰν νὰ ξυπνοῦσε ἀπ' τὸ μεσαιῶνα—πήγαυε ἡ ξακουσμένη μου γοργόνα στ' ἀνίγλυρα κοντὰ τοῦ Σανσοβίνι, ἄσπρη καὶ φωτεινὴ σὰν μιὰ Μαντόνα, σὰν μιὰ γλυκεῖα Μαντόνα τοῦ Μπελλίνι...»

Καθὼς καὶ κάτι ἀπὸ τὸ γλυκὸ θόλωμα ἐκεῖνο, τῶν

1) «DEA PAGANA» ἐκδοση Χάρη Θεοχάρη—Χαλκίδα 1925

παιητικῶν φόντων, στού: «Βραδυνούς θρύλους» τοῦ Κώστα Χατζόπουλου:

«Καί τὰ μάτια στό θάμπωμα ἀνοιχτά
καί τὰ μάτια σάν σέ ὄραμα χαμένα,
καί τὰ μάτια στό θιμπωμα πνιχτά
τὰ καρβια κυτάζουνε μακρὰ,
τὰ καρὰβια σάν ὄραμα χαμένα...»

Κι' ἔχω μιὰ καλή γνώμη νά δώσω στόν κ. Ρ. Καί θά τοῦ πῶ ὅτι εἶναι ποιητής. Μά ἄ, μή διαίξεται. Ἄς δουλέψει πρῶτα πολὺ κι' ὕστερα νά ξαναγράψει βιβλίο. Τό τρίτο βιβλίο του, πρέπει νά ναι σάν καί τό πρῶτο καλό. Μακίρι καί καλλίτερο βέβαια. Γιατί τό δεύτερο, τό «Οἱ ἐρτά πληγές» σημειώνει μιὰ «κατιούσα» ἐπικίνδυνη. Ὁ στίχος του ἀρτιού, γίνεται σκληρός καί βραχνός ἀλλά καί κάπως παθολογικά ποναμένος. Ἀπαισιόδοξος μᾶλλον. Καί ὅπως κατὰ τό «ὁ πολὺς πολιτισμός, βλάπτει τόν πολὺ πολιτισμό», εἶσι καί τό πολὺ ἀπαισιόδοξο, βλάπτει τό πολὺ ἀπαισιόδοξο. Αὐτά.

Θῶμος Ξαφᾶς

Περσέα Ἀθηναίου

«Σ' ἕνα σπιτάκι στή Μύκονο..»

Διηγήματα

Ἡ λογοτεχνική ἐργασία τοῦ κ. Περσέα Ἀθηναίου χωρὶς νά περιέχει τή σφραγίδα τοῦ συγχρονισμοῦ στού: ἐκφραστικούς τρόπους καί τήν ἀνησυχία γιά τό νεώτερο, διακρίνεται γιά τή σεμνότητα καί τήν

εὐσυνειδησία της. Ἐχῶ ὑπόφει μου τὰ «Ἐσώφυχα» καί τήν «Κάκια» του, τὰ πρῶτα πεζά καί τή δεύτερη μυθιστόρημα τῆς Ξενοπουλικῆς σχολῆς μέ ἀνανεωμένη ὁμως τήν ψυχική διάθεση καί προοδευτική τήν καλλιτεχνική σκοπιμότητα.

Το «Σ' ἕνα σπιτάκι στή Μύκονο..» συνεχίζει τήν παράδοση τοῦ κ. Αθηναίου καί μένει στό περιθώριο τῶν ρευμάτων καί τῆς ἀγωνίας μας. Ἄν ὄχι πεζογραφήματα, τοῦλάχιστο ρομαντικά ἀφηγήματα θ' ἀποκαλοῦσα τή νουβέλλα μέ τόν τίτλο τοῦ βιβλίου καί τίς δώδεκα ἄλλες ἱστορίες πού ἀκολουθοῦν. Ἀφηγήματα ἀπλά, σύντομα, περιεκτικά, πλαισιωμένα στίς σημερινές κοινωνικές ἐνδείξεις, στά πολλά δριμυτά καί τίς λίγες χαρῆς τῆς ζωῆς καί τοῦ κόσμου.

Πλατεῖς ψυχναλυτικούς πίνακες δὲ συνθέτει καί πάλι ὁ κ. Ἀθηναίος. Συγγραφέας πού ἀποτείνεται στόν κόσμο τῶν πολλῶν, σκοπώντας ν' ἀποκαλύψει περιστατικά τοῦ αἰσθηματικοῦ προπαντός βίου τους, καημοῦ: κι' ὄνειρά τους, ἀνιστορεῖ τὰ ἐπεισόδιά του μέ λεπτή συγκίνηση καί λιτότητα, κερθώνοντας νά διατηρεῖ τό τρυφερό τους ὕψος καί σ' αὐτῆς ἀκόμα τίς δραματικές συγκρούσεις πού συχνά πρεμεβάλλονται. Περισσότερο ὁμως ἀπ' ὅλα πετυχαίνει πολλές φορές νά δημιουργεῖ ζωντανούς ἀθρώπινους τύπους, ἔστω κι' ἂν δὲν ὀλοκληρώνει τό μῦθο τους στίς ἀπαιτήσεις μιᾶς συνθετικῆς τέχνης ὅπως εἶναι τό διήγημα. Τίς εἰκόνες τους ὡστόσο τίς δίνει καί τίς παρακολουθεῖ ὡ: ἕνα σημεῖο, ὅπου σταματᾷ κι' ἡ πρόζα.

Τάκης Δόξας

Γραμματοκρίθω-τι

Γεννάρης 1944

Τὰ «Εὐβοϊκά Γράμματα» εἶχονται σ' ὄλους τοὺς φίλους των, συνεργάτες, συνδρομητές κι' ἀναγνώστες των, τό 1944 εἰρηνικό κι' εὐτυχισμένο.

**

Κον Νίκον Ἀρέτην, Πειραιᾶ. Δυστυχῶς λόγω τῶν συγκοινωνιακῶν δυσχερειῶν ἀργεῖ πολὺ ἡ πρωτεύουσα νά μάς ἰδῆ. Ὅπως δὴποτε δὲν θά λείψουμε, ὅταν ἔλθουμε, νά σᾶς ζητήσωμε στό 44.000. Τὰ δύο σᾶς ποιήματα θά δημοσιευθοῦν ἀφοῦ τοὺς κάμετε δύο—τρεις συμπληρώσεις: ν' ἀλλάξη λ. χ. ἐκεῖνο τό «ἡ συνοχή» τοῦ τελευταίου στίχου τῆς ἀπογοήτεψης. Νά φύγη ἡ χασμαδία τοῦ τελευταίου στίχου τοῦ πρώτου τετραστίχου τοῦ «προσμένοντας τό πλοῖο». Τό «χάνεται ὡς καί χάνεται ἡ μέρα» ἄς γίνη: «καί χάνεται καθῶς, πού χάνεται κι' μέρα. Δουλεῦτε τὰ τέλος πάντων καί νά μάς τὰ ξαναστείλετε.

Κον Κάδμον Φακίδιον, Ἐνταῦθα. Πήραμε καί τή νέα ἐργασία σας καί χαίρομεν γιά τὰς προόδους σας.

Κου Νικ. Σπάλαν, Καλλ. Μουστάκαν, Μιχ. Ψαλτίδην, Κ. Ρεῦσον, Ν. Σγούταν. Δ)ξκ Γιώτα Ἀδρίανου, Ἐνταῦθα. **Κου Σπ. Κίλιαν, Νικ. Ματαράγκην, Δ. Ψαρρίδην**, Ἀθήνας **Π. Μπουρνέλλον, Σταμ. Παπαμιχαήλ**, Κάρυστον. Θερμές εὐχαριστίες γιά τήν ἀποστολή τῶν συνδρομῶν σας.

Κον Λεφτ. Ραφτόπουλον, Βόλον. Θερμά σᾶς εὐχαριστοῦμεν γιά τήν ἐγγραφήν τῶν νέων συνδρομητῶν καί τήν ἀποστολήν τῶν 8 ἐξαμῶνων συνδρομῶν.

Καινούργια βιβλία

Φοίβου Δέληφ—«Ὁ ἄνθρωπος τῆς γῆς»: Ἐνας ἀληθινός ὕμνος στή Μάνα γῆ.

Τοῦ Ἰδίου: «Ἀγροτική συμφωνία» ποιήματα.

Ἐτοίμο γιά τύπωμα: «Γὰ τραγούδια τῆς φυγῆς» Νίκου Γ. Καθρέφτη—Πειραιᾶς.

«**Θδυσάειν**»—Μηνιαῖο περιοδικό Λόγου καί Τέχνης στόν Πύργο τῆς Ἑλίας. Τό 4ο του τεύχος ἀνακαινισμένο μέ σεμνή κι' ὠραία ἐμφάνιση καί καλή συνεργασία. Τό χαριετίζουμε μέ ἐξαιρετική χαρά.

ΓΑΜΟΙ

Ὁ Βασίλης Νάνος καί ἡ Νίτσα Χρυσάνθη παντρεύθηκαν στή Λίμνη.

Τοὺς εὐχομαί εὐτυχισμένη ζωῆ.

B. N.

ΜΟΥΣΙΚΟ ΠΡΩΪΝΟ

Μέσα στόν τρέχοντα μῆνα οἱ ἀδελφοί Κοτσόπουλοι, θά δώσουν—στό κομψό θέατρο «Κεντρικό»—ἕνα θαυμάσιο μουσικό πρωῖνό: Δύο πιάνο, πλήρη τζάζ, πλούσιο πρόγραμμα.

Ἡ καινούργια αὐτῆ ἐμφάνιση τῶν δύο τόσων συμπαθῶν νέων μουσικῶν μας πρέπει ἰδιαίτερα νά χαριετισθῆ.

Αἱ νέαι Ταυτότητες 1944, μέ Γερμανικούς χαρακτῆρας εἰς τὸ γραφεῖον ΒΑΣ. ΠΛΑΤΗ—Πλατεῖα Ἄ γ. Νικολάου (κατὰ τὴ Διοικήσεως Χερ)ῆς Εὐβοίας)—Τηλέφωνον 3 - 82.